

ULUSLARARASI ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE GELİŞMELER BÜLTENİ

Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme
Dairesi Başkanlığı

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU

Mayıs 2017

SAYI: 114

İçindekiler

YÖNETİCİ ÖZETİ	2
1. ÖRNEK ÜLKELERDEKİ DÜZENLEYİCİ GELİŞMELER	6
ALMANYA.....	6
FRANSA.....	7
HOLLANDA	10
İTALYA.....	10
İSVEÇ.....	12
FİNLANDİYA	15
ABD	17
JAPONYA.....	19
2. ULUSLARARASI KURULUŞLAR/BİRLİKLER.....	20
GSMA.....	20
ICANN.....	22
BEREC	23
ETSI	25
3. AB SAYISAL TEK PAZARI.....	27

YÖNETİCİ ÖZETİ

Diğer ülke ve uluslararası kuruluşların/birliklerin gündemlerini takip ederek tecrübelerinden istifade etmek amacıyla bilgi ve iletişim teknolojileri alanında yer alan belli başlı ülkelerin, uluslararası kuruluş ve birliklerin elektronik haberleşme sektörlerindeki gelişmeler ve sektöre yönelik düzenlemeleri esas alınarak derlenen “Uluslararası Elektronik Haberleşme Sektöründe Gelişmeler Bülteni” her ay hazırlanmakta ve Kurumumuz internet sayfasından kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Bülten kapsamında; bazı Avrupa ülkelerinin incelenmesinin yanı sıra, elektronik haberleşme piyasası, genişbant, bulut bilişim, yazılım hizmetleri, açık internet, güvenlik, gelişen teknolojiler ve gelecekte internet başlıkları altında Avrupa Birliği’nde (AB) yaşanan teknolojik ve düzenleyici gelişmeler, özellikle genişbant altyapılarının gelişmiş olduğu ABD ve Japonya gibi ülkelerdeki ilerlemeler ve uluslararası kuruluş ve birliklerdeki teknolojik ve düzenleyici gelişmelere yer verilmektedir.

Bu kapsamda; 2017 yılı Mayıs ayı bülteninde Almanya, Fransa, Hollanda, İtalya, İsveç, Finlandiya, ABD ve Japonya’daki gelişmeler incelenmiş, uluslararası kuruluşlardan GSMA (GSM Association, GSM Birliği), ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers, İnternet Tahsisli Adlar ve Sayılar Kurumu), BEREC (Body of European Regulators for Electronic Communications, Avrupa Elektronik Haberleşme Düzenleyicileri Grubu), ETSI (European Telecommunications Standards Institute, Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü) tarafından hazırlanan raporlar özetlenmiş ayrıca AB’de AB Sayısal Tek Pazarı başlığı altında yaşanan gelişmelere yer verilmiştir.

Bu bültenin hazırlanmasında; Cullen International’ın “Country Updates”, “Telecommunications Flashes” bölümleri, ilgili ülkelerin düzenleyici kurumlarının ve uluslararası kuruluşların/birliklerin internet sayfaları ve BT sektörüne yönelik haberler yapan uluslararası haber sitelerinden faydalanılmıştır. Bu kapsamda, 2017 yılı Mayıs ayı Uluslararası Elektronik Haberleşme Sektöründe Gelişmeler Bülteninde yer alan hususlar aşağıda özetlenmektedir:

- Almanya Düzenleyici Kurumu BNetzA tarafından yayımlanan faaliyet raporuna göre, 2016 yılında Almanya’da mobil veri kullanımı yıllık bazda %60 artmıştır.
- Alman parlamentosunun ikinci kanadı, 12 Mayıs 2017’de Telekomünikasyon Hizmetlerinde Güvenlik ve Kamu Müdahalesine İlişkin Yönetmelik’te (Telecommunications Interception Ordinance) değişiklik yapan bir taslak yönetmeliği kabul etmiştir.
- Fransız Düzenleyici Kurumu ARCEP, ülkede açık internetin devamı için “Fransa’da İnternetin Durumu” başlıklı raporu yayımlamıştır.
- ARCEP, Fransız elektronik haberleşme sektörüne ait 2016 yılı temel ekonomik göstergelerini yayımlamıştır.
- ARCEP, Orange’a ait altyapı tesislerine erişim konusunda yeni bir rapor yayımlamıştır.
- Hollanda Düzenleyici Kurumu ACM’nin, T-Mobile tarafından sunulan “Datavrije Muziek” isimli ücretsiz uygulamaya yönelik olarak aldığı para cezası kararı, mahkeme tarafından iptal edilmiştir.
- İtalya Rekabet ve Tüketiciler Koruma Kurumu AGCM, Telekom Italia’nın (TIM) sabit ve mobil aboneler için standart tüketiciler sözleşmesinin bazı maddelerini tek taraflı olarak değiştirmesini 206/2005 sayılı Tüketiciler Kanunu uyarınca haksız bulmuştur.
- İtalya Düzenleyici Kurumu AGCOM, Fastweb şirketinin 28 günlük faturalandırma döngüsünün Tüketiciler Sözleşmesi Yönetmeliği’ne aykırı olduğunu tespit etmiştir.
- İsveç Düzenleyici Kurumu PTS tarafından yayımlanan İsveç Posta Pazarı 2017 raporu, İsveç posta pazarında değişimin gerekli olduğunu göstermektedir.
- PTS, Mina Tj nster isimli abonelik işlemlerinin süreçlerini hızlandıran ve izin/onay vermeye imkân tanıyan bir aplikasyon projesine finansal destek vermektedir.
- PTS, İsveç telekomünikasyon pazarındaki 2016 yılı için gelişmeleri değerlendirdiği raporunu yayımlamıştır.
- Finlandiya Düzenleyici Kurumu FICORA, 5G  r n geliştirmeleri ve denemeleri için birçok farklı kuruluşa test izni vermiştir.

- FICORA, tekneler için gemi istasyonu ruhsatına ek olarak, deniz VHF telsiz telefon kullanıcısı yeterlilik sertifikası işlemlerini elektronik ortamda yürütmeye başlamıştır.
- US Cellular firması, ABD Düzenleyici Kurumu FCC'ye Maine ve Kuzey Carolina Eyaletlerinin bir bölümünde 3.5GHz bandında deneysel testler yapmak için 6 aylık geçici izin başvurusu yapmıştır.
- Samsung, Cisco ve ABD'nin önde gelen mobil işletmecilerinden biri olan Verizon yaptıkları ortaklık kapsamında "ilk çok tedarikçili uçtan uca 5G test şebekesini" hayata geçirdiklerini ifade etmişlerdir.
- ABD'nin önde gelen mobil işletmecilerinden biri olan Verizon, Prysmian Grubu ile söz konusu şirketin ABD'deki fiber şebekesini geliştirmesi için "Kayda Değer Destek Anlaşması" imzalamıştır.
- Japon mobil şebeke operatörleri DoCoMo ve KDDI, 5G hazırlıkları kapsamında Nokia firması ile birlikte 4.5 GHZ ve 28 GHZ'de deneme yaptıklarını duyurmuştur.
- GSMA Intelligence firmasının Mobil Ekonomi Afrika 2016 raporuna göre, Afrika ülkelerinde ortalama akıllı telefon sayısı iki katına çıkmış olup 2017 yılı ortasına gelindiğinde bu sayının dünyadaki tüm bağlantıların üçte birini oluşturacağı öngörülmektedir.
- ICANN geçtiğimiz ay Şikâyet Ofisinin resmi açılışını gerçekleştirmiş olup, şikâyet Ofisinin ve diğer şikâyet birimi olan Ombudsman kurumunun görev tanımları belirlenmiştir.
- BEREC, AB Elektronik Haberleşme Düzenleyici Çerçevesine yönelik detaylı görüşlerini yayımlamıştır.
- ETSI akıllı şehirleri sürdürebilir yapacak hedeflere ulaşmanın yollarını bulmak için, 7-8 Haziran 2017 tarihlerinde Fransa'nın Bordeaux şehrinde bir çalıştay organize etmiştir.
- ETSI şebeke güvenliğine yönelik olarak ortaya çıkan ciddi tehditlere karşı neler yapılabileceğini tartışmak amacıyla kapsamlı ve uzun dönemli bir çalışma organize edeceğini duyurmuştur.
- Avrupa parlamentosu, Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu; şehir meydanları, parklar, hastaneler ve diğer tüm kamu alanlarında ücretsiz Wi-Fi hotpotları

yerleştirilmesine yönelik hazırlanan WiFi4EU inisiyatifi ve inisiyatifin fonlanması üzerinde siyasi görüş birliğine varmıştır.

- Avrupa Komisyonu 1969 yılında kabul edilen Veritabanı Direktifi'nde gerekli değişiklikler yapılmasına yönelik kamuoyu görüşü alma sürecini başlatmıştır.

1. ÖRNEK ÜLKELERDEKİ DÜZENLEYİCİ GELİŞMELER

ALMANYA

1. Almanya'nın Veri Kullanımında %60 Büyüme

Almanya Düzenleyici Kurumu BNetzA (*Bundesnetzagentur*) tarafından yayımlanan yıllık faaliyet raporunda yer alan bilgilere göre, 2016 yılında Almanya'da mobil veri kullanımı yıllık bazda %60 artarak 918 milyon Gigabayta, sabit şebekede (DSL, kablo ve fiber) veri kullanımı ise yıllık bazda %32 artarak 22,5 milyar Gigabayta ulaşmıştır¹. Kısa mesaj hizmeti kullanımı 2015 yılında 16,6 milyar adet iken, 2016 yılı sonunda 12,7 milyar adet olarak gerçekleşmiştir. Sabit şebekedeki konuşma trafiği ise 2016 yılında geçtiğimiz yıla göre 8,1 milyar dakika azalarak 131 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir. Mobil şebekelerde gerçekleşen konuşma trafiği durağan seyrederek 2016 yılında 115 milyar dakika olmuştur. 2016 yılı içinde;

- Toplam telekomünikasyon hizmetleri gelirleri bir önceki yıla göre %1,2 azalarak 56,7 milyar Avro,
- Kablo şebeke gelirleri %3,4 artarak 5,26 milyar Avro,
- Sabit şebeke (PSTN, DSL, Fiber) gelirleri %1,5 azalarak 21,82 milyar Avro,
- Mobil şebeke gelirleri %1,9 azalarak 26,46 milyar Avro,
- Toplam yatırım miktarı 8,2 milyar Avro (4,4 milyar Avro Deutsche Telekom ve 3,8 milyar Avro alternatif işletmeciler olmak üzere)

olarak gerçekleşmiştir.

¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.telecompaper.com/news/german-mobile-data-use-grows-60-to-918-mln-gbs-in-2016--1195103> adresinden ulaşılabilir.

2. Telekomünikasyon Hizmetlerinde Güvenlik ve Kamu Müdahalesine İlişkin Yönetmelik'te Değişiklik

12 Mayıs 2017'de Alman parlamentosunun ikinci kanadı, Telekomünikasyon Hizmetlerinde Güvenlik ve Kamu Müdahalesine İlişkin Yönetmelik'te (Telecommunications Interception Ordinance) değişiklik yapan bir taslak yönetmeliği kabul etmiştir². Yapılan değişiklikle abone sayısı 100.000'in altında olan işletmecilere, e-posta trafiğini adli makamlara güvenli iletilmesini sağlayacak bir arayüz kurma yükümlülüğü getirilmektedir. Abone sayısı 100.000'in üzerinde olan daha büyük işletmeciler ise hâlihazırda ETSI TS 102 657 standardında bir arayüz kurup işletmekle yükümlüdür. Söz konusu değişikliklerin resmi gazetede yayımlanmasının ardından yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

1. İnternetin Durumu Raporu

Fransız Düzenleyici Kurumu ARCEP, ülkede açık internetin devamı için “Fransa’da İnternetin Durumu” başlıklı raporu yayımlamıştır³. Rapor bu konudaki ilk olma özelliğinin yanı sıra,

- Data arabağlantısı,
- IPv6’ya geçiş,
- Sabit internet erişiminde kalite,
- Ağ tarafsızlığı,
- Açık şebekelerin yanı sıra açık platformların da sağlanması için çalışılması

² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.cullen-international.com> adresinden ulaşılabilir.

³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye [https://www.arcep.fr/index.php?id=8571&no_cache=0&L=1&tx_gsactualite_pi1\[uid\]=2051&tx_gsactualite_pi1\[annee\]=&tx_gsactualite_pi1\[theme\]=&tx_gsactualite_pi1\[motscle\]=&tx_gsactualite_pi1\[backID\]=26&cHash=3db579ebce6d86ad39a8d3f52dd564db](https://www.arcep.fr/index.php?id=8571&no_cache=0&L=1&tx_gsactualite_pi1[uid]=2051&tx_gsactualite_pi1[annee]=&tx_gsactualite_pi1[theme]=&tx_gsactualite_pi1[motscle]=&tx_gsactualite_pi1[backID]=26&cHash=3db579ebce6d86ad39a8d3f52dd564db) adresinden ulaşılabilir.

konularını da kapsamaktadır. Raporun İngilizce halinin Haziran ayı içerisinde yayımlanması beklenmektedir.

2. 2016 Yılı Temel Ekonomik Göstergeleri

ARCEP, Fransız elektronik haberleşme sektörüne ait 2016 yılı temel ekonomik göstergelerini yayımlamıştır⁴. Buna göre,

- Sabit internet erişimindeki artış FTTH abone sayısındaki 740 bin artıştan kaynaklanmış ve toplam FTTH abone sayısı 2,2 milyon olmuştur.
- Çok yüksek hızlı internet aboneliği sayısı 1,2 milyonluk artışla 5,4 milyona ulaşmıştır.
- Sabit ve mobil hizmetleri tek pakette alanların sayısı giderek artmaktadır. 2016 sonunda 61,6 milyon mobil aboneden 19,2 milyonu sabit-mobil hizmetleri paket şeklinde almayı tercih etmiştir.
- 4G hizmeti abone sayısının artması ile mobil veri kullanımı bir önceki yıla göre ikiye katlanmış ve ortalama 2,8 GB olmuştur. Bu trafiğin %85'i 4G abonelerine aittir.
- 237 milyar dakikalık mobil trafikte ve SMS trafiğinde önemli bir değişim görülmemiştir.
- Operatörlerin toplam gelirleri 35,7 milyar Euro ile geçen yıla göre küçük bir düşüş yaşamıştır (-%1,1).
- İstihdam ise 115.000 kişi olmuştur.

3. Mobil Kapsama Raporu

ARCEP, ilk olarak 2016 yılı birinci çeyreği için yayınladığı düşük nüfus yoğunluklu alanlarda mobil kapsamaya ilişkin raporunu 2017 yılı için güncellemiştir⁵. Daha önce

⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye

[https://www.arcep.fr/index.php?id=8571&no_cache=0&no_cache=0&tx_gsactualite_pi1\[uid\]=2049&tx_gsactualite_pi1\[annee\]=&tx_gsactualite_pi1\[theme\]=&tx_gsactualite_pi1\[motscle\]=&tx_gsactualite_pi1\[backID\]=26&cHash=128ec509161f58a94834c7dad08b096d&L=1](https://www.arcep.fr/index.php?id=8571&no_cache=0&no_cache=0&tx_gsactualite_pi1[uid]=2049&tx_gsactualite_pi1[annee]=&tx_gsactualite_pi1[theme]=&tx_gsactualite_pi1[motscle]=&tx_gsactualite_pi1[backID]=26&cHash=128ec509161f58a94834c7dad08b096d&L=1) adresinden ulaşılabilir.

⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye

[https://www.arcep.fr/index.php?id=8571&no_cache=0&no_cache=0&tx_gsactualite_pi1\[uid\]=2048&tx_gsactualite_pi1\[annee\]=&tx_gsactualite_pi1\[theme\]=&tx_gsactualite_pi1\[motscle\]=&tx_gsactualite_pi1\[backID\]=26&cHash=128ec509161f58a94834c7dad08b096d&L=1](https://www.arcep.fr/index.php?id=8571&no_cache=0&no_cache=0&tx_gsactualite_pi1[uid]=2048&tx_gsactualite_pi1[annee]=&tx_gsactualite_pi1[theme]=&tx_gsactualite_pi1[motscle]=&tx_gsactualite_pi1[backID]=26&cHash=128ec509161f58a94834c7dad08b096d&L=1)

kamu finansman destekli olarak 4500'ün üzerinde yerleşim alanında operatörlerin kapsama çalışmalarında 2G için %92 kapsama sağlanırken, 3G için %76 ile %89 arasında kapsanma sağlanmış durumdadır. Raporun diğer önemli sonuçları şöyledir:

- 4G yetkilendirme şartlarına göre operatörlerin 800 MHz bandı ile düşük yoğunluklu nüfus alanlarının % 40'ını 17 Ocak 2017'ye kadar kapsamaları gerekiyordu. Operatörler bu yükümlülüğü yerine getirdiklerini duyururken, ARCEP'in yaptığı ölçümlerde de bunun aksine bir durum gözlenmemektedir.
- ARCEP'e operatörlerin ilettiği 4G nüfus ve saha kapsama sonuçlarına göre operatörler nüfusun %80 ile %89'unu, alan olarak ise %45 ile %59'unu kapsayabilmiştir. Bu durum Fransa'da halen ülkenin 2/3'ünden fazlasını kapsayan operatör olmadığını göstermektedir.

4. Altyapı Tesislerine Erişim Raporu

ARCEP, Orange'a ait altyapı tesislerine erişim konusunda yeni bir rapor yayımlamıştır⁶. Raporda, ARCEP tarafından geçmişte uygulanan yatırımın geri dönüşü konusunda daha düşük bir oran belirlenmesini önermektedir. Yeni düzenlemelerle, fiber yatırımlarının çok yüksek hızlı internetin yaygınlaşması hedefi ile uyumlu bir şekilde gerçekleşmesi öngörülmektedir.

⁶ [x_gsactualite_pi1\[annee\]=&tx_gsactualite_pi1\[theme\]=&tx_gsactualite_pi1\[motscler\]=&tx_gsactualite_pi1\[backID\]=26&cHash=eabd82825756833bcfb9b3ef6565e6ea&L=1](https://www.arcep.fr/index.php?id=8571&no_cache=0&no_cache=1&tx_gsactualite_pi1[uid]=2047&tx_gsactualite_pi1[annee]=&tx_gsactualite_pi1[theme]=&tx_gsactualite_pi1[motscler]=&tx_gsactualite_pi1[backID]=26&cHash=eabd82825756833bcfb9b3ef6565e6ea&L=1) adresinden ulaşılabilir. [https://www.arcep.fr/index.php?id=8571&no_cache=0&no_cache=1&tx_gsactualite_pi1\[uid\]=2047&tx_gsactualite_pi1\[annee\]=&tx_gsactualite_pi1\[theme\]=&tx_gsactualite_pi1\[motscler\]=&tx_gsactualite_pi1\[backID\]=26&cHash=7bed0f1e8dddf3864a1488dbf79a8227&L=1](https://www.arcep.fr/index.php?id=8571&no_cache=0&no_cache=1&tx_gsactualite_pi1[uid]=2047&tx_gsactualite_pi1[annee]=&tx_gsactualite_pi1[theme]=&tx_gsactualite_pi1[motscler]=&tx_gsactualite_pi1[backID]=26&cHash=7bed0f1e8dddf3864a1488dbf79a8227&L=1) adresinden ulaşılabilir.

HOLLANDA

ACM'nin Net Tarafsızlık Kararı⁷

Hollanda Düzenleyici Kurumu ACM, telekom hizmet sağlayıcısı T-Mobile tarafından abonelerine sunulan “Datavrije Muziek” isimli ücretsiz uygulamanın Net Tarafsızlığa aykırı olmasından dolayı T-Mobile’in periyodik ceza ödemeleri yapmasına karar vermiştir. ACM’nin bu kararına karşı açılan dava, Rotterdam Bölge Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. ACM üst düzey yetkilisi bu davayı, Hollanda yasalarının Avrupa düzenlemeleri ile uyumlu olup olmadığını açıklığa kavuşturmak için mahkemeye getirdiklerini, bunu netleştirdiklerini ve mahkemenin kararına uyacaklarını ifade etmiştir.

“Datavrije Muziek” hizmeti Ekim 2016’da başlamıştır. Bu hizmetle T-Mobile müşterileri, ücretsiz müzik dinleme/indirme işlemini gerçekleştirebilmektedirler. Ücretsiz uygulamalara sıfır derecesi denmektedir. Hollanda yasalarına göre, hiçbir koşulda sıfır derecesine izin verilmemektedir. Soruşturma süresince, T-Mobile, ücretsiz müzik servisini sunmaya devam edebilecektir.

İTALYA

1. Tek Taraflı Olarak Sözleşmede Değişiklik Yapma

İtalya Rekabet ve Tüketici Koruma Kurumu AGCM, Telekom Italia’nın (TIM) sabit ve mobil aboneler için standart tüketici sözleşmesinin bazı maddelerini tek taraflı olarak değiştirmesini, 206/2005 sayılı Tüketici Kanunu uyarınca haksız bulmuştur.

⁷ Konuya ilişkin detaylı bilgiye <https://www.acm.nl/en/publications/publication/17267/ACM-not-to-appeal-ruling-on-net-neutrality/> adresinden ulaşılabilmektedir.

2002/22/EC sayılı Evrensel Hizmet Direktifinin 20.2. maddesinde, "Aboneler, sözleşmeden doğan yükümlülüğün değiştirildiğinin fark edilmesi üzerine, herhangi bir ceza ödemeden sözleşmelerini iptal etme hakkına sahiptir. Abonelere, bu tür değişiklikler yapılmadan en az bir ay öncesinden gerekli uyarı yapılmalıdır." hükmü yer almaktadır. 259/2003 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun ilgili maddesi ile bu husus, İtalyan hukukuna aktarılmıştır.

Buna ek olarak, Tüketici Kanununun 33.2 (m) maddesi işletmecilerin tek taraflı olarak şartları değiştirebilmesi için geçerli bir sebep sunmalarını gerektirmektedir. Bu gereklilik, AGCOM'un 519/15/CONS sayılı Tüketici Sözleşmesi Yönetmeliği'nde de bulunmaktadır.

TIM'in değişiklikleri yapmasında geçerli sebepler (30 gün öncesinden bildirim, ceza ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkı) tespit edilemediğinden, tek taraflı yapılan değişikliklerde haklılık tespit edilememiştir.

TIM, AGCOM'nin kararına Lazio İdare Mahkemesinde 60 gün içinde itirazda bulunulabilecektir.⁸

2. 28 Günlük Faturalandırma Döngüsüne AGCOM Müdahalesi

İtalya Düzenleyici Kurumu AGCOM Fastweb şirketinin

- Sabit telefon abonelerine 28 günlük faturalandırma döngüsünü yasaklayan son kararına,
- 259/2003 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ve AGCOM'un 519/15/CONS sayılı Tüketici Sözleşmesi Yönetmeliği'nde belirtilen tek taraflı tüketici sözleşmesi değişiklikleri ile ilgili şeffaflık gerekliliklerine

uymadığını tespit etmiştir.

⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.cullen-international.com/product/documents/B5TEEU20170005> adresinden ulaşılabilir.

Mart 2017'de Fastweb, sabit ve mobil müşterilerini sırasıyla 10 Nisan ve 1 Mayıs 2017 tarihlerinden itibaren 28 günlük döngüler halinde faturalandırmaya başlayacağını açıklamıştır.

AGCOM, Fastweb tarafından yapılan 28 günlük döngüde fatura uygulamasının müşterilerine yıllık bazda % 8.6 oranında fiyat artışına yol açacağını açık olarak bildirmediğini tespit etmiştir. Fastweb abonelerine, sözleşmeyi iptal etme hakkını kullanmaları durumunda herhangi bir ceza ödemeyeceklerini veya herhangi bir promosyon indirimini geri ödemeyeceklerini bildirmemiştir.⁹

İSVEÇ

1.Posta Pazarı Raporu

İsveç Düzenleyici Kurumu PTS tarafından gerçekleştirilen İsveç Posta Pazarı 2017 raporu, posta hizmetlerine erişilebilirliği ve pazardaki rekabet koşullarını analizler ve istatistikler yaparak ele almıştır. İsveç posta pazarında büyük değişimler yaşanmaktadır. Dijitalleşmenin artması ile birlikte, posta sektöründe yeni şartlar oluşmuş ve yeni adaptasyon süreçlerinin yaşanması gerekli olmuştur.

İsveç Posta Pazarı 2017 raporu, İsveç posta pazarında değişimin kaçınılmaz olduğunu göstermektedir. Yeni teknolojik çözümler ve kullanıcı davranışındaki değişiklikler, posta operatörlerinin yaklaşımlarını değiştirmesini de gerekli kılmaktadır. Hızla azalmakta olan mektup hacimlerinden şikâyetçi olan operatörler, maliyetleri düşürmeye çalışmakta ve hatta kaliteden ödün vermek zorunda kalmaktadırlar.

PTS Posta Birimi Başkanı, posta sektöründe kalitenin korunmasının ve sürdürülebilir yüksek standartta hizmet verilmesinin sağlanması için posta operatörleri ile yakın diyalog içerisinde olduklarını ifade etmiştir. Raporun önemli sonuçları şöyledir¹⁰:

⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.cullen-international.com/product/documents/B5TEEU20170005> adresinden ulaşılabilir.

¹⁰ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.pts.se/en-GB/News/Press-releases/2017/Great-challenges-in-a-changing-postal-market/> adresinden ulaşılabilir.

- 2000 yılından itibaren düşüş gösteren mektup gönderim hacmi 2016 yılında da düşmeye devam etmektedir. PostNord, %81'lik dağıtım oranı ile en yüksek pazar payına sahip operatördür.
- İsveç'te e-ticaret önemli ölçüde artmaya devam etmektedir. Bu durum operatörlerin mevcut hizmet ağlarını ve lojistik çözümlerini geliştirmelerini zorunlu kılmaktadır.
- Dijital posta gönderimi, mektuba adeta meydan okumaktadır. Dijital posta kullanımında hem kamu hem de özel sektörde ciddi artışlar yaşanmaktadır. Hükümette sayısallaşmanın çok önemli olduğunu belirterek dijital posta kullanımını teşvik etmektedir.
- Yalnızca İsveç'te değil diğer ülkelerde de, posta operatörlerinin mevcut gelişmelere dayalı olarak, kalite ve güvenilirlik gereksinimlerini azaltmadan iş süreçlerini gözden geçirme ihtiyacı olduğunu ortaya koymaktadır.
- 2016 ve 2017 yılları arasında, PTS'ye en fazla şikâyet alıcılarına ulaşamayan, çok geç teslim edilen ya da yanlışlıkla başka bir yere teslim edilen postalardan kaynaklanmaktadır. Mayıs ayının sonunda PTS, özellikle posta operatörlerinin teslimat kalitesi ile ilgili sorunlarına odaklanan bir rapor yayımlayacağını duyurmuştur.
- 2016'da daha fazla hane halkı bireysel mektup kutularından, birleştirilmiş posta kutularına geçmeye devam etmektedirler.

2. Abonelik İşlemlerine Yönelik Aplikasyon Projesi (*Mina Tjänster*)

PTS, *Mina Tjänster* isimli abonelik işlemlerinin süreçlerini hızlandırıcı ve basitleştirici bir aplikasyon projesine destek vermektedir¹¹. PTS'nin bu projeyi finanse etmesinin 3 temel amacı şöyledir;

- Uygulamanın sağladığı seçeneklerin çeşitliliğini artırmak (örneğin engelliler için),
- Uygulamanın kullanımı takip etme kapasitesini artırmak,
- Abonelik hizmetlerini yönetme kabiliyetini artırmak.

¹¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.pts.se/en-GB/News/Press-releases/2017/PTS-finances-an-app-aimed-at-simplifying-subscription-management/> adresinden ulaşılabilir.

Mina Tjänster kişilerin her türlü abonelik hizmetlerini yönetmesine imkân veren web tabanlı ve mobil tabanlı bir uygulamadır. PTS, aynı zamanda engelli kişiler için daha iyi ve daha fazla sayıda iletişim çözümünün geliştirilmesini de sağlayacak projeye 350.000 İsveç Kronu tutarında finansal destek sağlamaktadır.

Projenin temel amacı; tüketicinin servis sağlayıcılar tarafından sağlanan başta aboneliklerde değişiklikler yapılması olmak üzere diğer hizmetlere yönelik izin/onay vermeye imkan tanıyan bir sistem oluşturmaktır. Proje, ölçeklenebilirliğe olanak tanıyan ve etkin yönetimi kolaylaştıracak otomatik bir iptal süreci geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu durum, tüketicilere harcamalarını/giderlerini yönetmek konusunda daha iyi seçenekler sunmaktadır.

PTS, dijital erişilebilirliği artırmak ve engelli olanlar da dâhil olmak üzere tüm tüketicilerin telekomünikasyon piyasasıyla olan ilişkilerinde daha fazla bağımsızlık kazanmalarını sağlamak için sürekli çaba göstermektedir.

Projenin birincil hedef grubu, hâlihazırda mevcut olan müşteri hizmetleri iletişim kanallarını kullanamayan ya da kullanmamayı tercih eden bireylerden oluşmaktadır. Proje aynı zamanda işitme engelli ve/veya konuşma engelli kişilere hizmet etmeyi amaçlamaktadır. Sektörde önde gelen telekomünikasyon şirketlerinin birçoğunun, iptal talepleriyle uğraşırken kullandığı modelin engelli insanlar tarafından erişilebilir olmadığı bilinmektedir.

3. 2016 Telekomünikasyon Raporu

PTS, İsveç telekomünikasyon pazarındaki 2016 yılı için gelişmeleri değerlendirdiği raporunu yayımlamıştır. Raporda yer alan önemli gelişmeler şöyledir¹² ;

- Sesli servislere ve 1 GB'tan fazla veriye (çoğunlukla akıllı telefon aboneliklerine) sahip mobil abone sayısı% 15 artarak 7,7 milyona ulaşmıştır.

¹² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.pts.se/en-GB/News/Press-releases/2017/Continued-increase-in-the-number-of-mobile-subscriptions-with-a-lot-of-data/> adresinden ulaşılabilir.

- Aralık 2016 sonunda mobil abonelikler %1 gerileyerek 14.6 milyon olmuştur. Abone sayısındaki az miktarda düşüğe rağmen, kullanılan mobil verilerin hacmi güçlü bir şekilde artmaya devam etmiştir ve % 35 oranında artmıştır.
- Fiber aboneliklerinin sayısı artmaya devam etmekte olup, %6 artış ile sabit hat geniş bant abone sayısı 3.7 milyona ulaşmıştır.
- 100 milyon Mbps veya daha fazla hıza sahip yüksek hızlı genişbant aboneliği sayısı %36 artış ile 2,2 milyona ulaşmıştır.
- Sabit hatlı ses hizmetleri için aboneliklerin sayısı düşmeye devam etmektedir.
- Pay TV abonelikleri,% 2 artış ile 5,3 milyon olarak gerçekleşmiştir.
- Fiber üzerinden TV abonelikleri% 12 oranında artarken karasal ağ üzerinden ücretli abonelikler % 12 oranında düşmüştür.

FİNLANDİYA

1. Finlandiya'da 5G'yi Geliştirmek İçin Test İzinleri

Finlandiya, teknolojik gelişmeleri yakından takip eden ülkelerin başında gelmektedir. Bu kapsamda kullanıcılar için çok hızlı, güvenilir, kısa gecikme süresi sağlayan gelecek nesil kablosuz genişbant teknolojisi olan 5G'ye geçiş için gerekli adımlar atılmaktadır. Finlandiya Düzenleyici Kurumu FICORA, 5G ürün geliştirmeleri ve denemeleri için birçok farklı kuruluşa test izni vermiştir. FICORA, 5G denemeleri için esnek davranmakta ve 5G ile ilgili denemeleri ve testleri desteklemektedir.

5G teknolojisini uluslararası düzeyde uyumlu hale getirme çalışmaları devam etmekte olup, standartlara uygun 5G şebekelerinin 2020 yılı başında Finlandiya'da ve global çapta hizmete sunulması beklenmektedir.

Ayrıca, 26 GHz frekans bandı (24,25-27,5 GHz), 1000 MHz'e kadar bantların kullanılabildiği Avrupa'da öncü bant olarak tanımlanmıştır. Gbps'ler seviyesinde bağlantı hızlarını ve kısa gecikmeyi sağlayan bu frekans bandı, Finlandiya'da yaygın olarak kullanılmamaktadır. Bu nedenle 5G şebekeleri için çok uygundur. Çok hızlı

bağlantı hızları sağlayan diğer yüksek frekans bantları da 5G sonrasında kullanılabilir. ¹³

2. Teknelerin Kolaylıkla Ulaşılabilir Olması İçin Telsiz İzinleri

Telsiz ruhsatlarının ve yetkinlik gerekliliklerinin amacı, gemicilerin nasıl hareket edeceklerini bilmelerini sağlamasının yanı sıra denizcilik frekanslarının ve telsiz iletişiminin enterferanssız kullanımını güvence altına almaktır. Gemiler arasındaki iletişimin yanı sıra telsiz ekipmanları, tehlike haberleşmesi, güvenli telsiz iletişimi ve konum bildirmek için de kullanılmaktadır. Bir deniz VHF telsizi, teknede bulunan en önemli haberleşme cihazıdır. Profesyonel gemilerin çoğunda telsiz zorunludur, eğlence teknelerinde ise isteğe bağlıdır. Telsiz, güvenlikle ilgili durumlarda özellikle kritik önem taşımaktadır: Bir VHF deniz telsizi, cep telefonlarının kapsamı bulunmadığında bile, bir tekne ile deniz kurtarma merkezi veya başka bir gemi arasında iletişimi sağlayabilmektedir.

FICORA, kişisel bir deniz telsiz iletişimi sertifikası sahibi olan kullanıcılar için VHF deniz telsiz ruhsatı vermektedir. Kısa Mesafe Telsiz Operatörü Sertifikası (SRC) olarak da adlandırılan bu belge, FICORA tarafından yapılan özel sınavın başarılı bir şekilde tamamlanmasını gerektirmektedir.

FICORA, tekneler için gemi istasyonu ruhsatına ek olarak, deniz VHF telsiz telefon kullanıcısı yeterlilik sertifikası işlemlerini elektronik ortamda yürütmeye başlamıştır. FICARO, eServices hizmetleri yoluyla tekneler için telsiz ruhsatı ile ilgili tüm ruhsat işlemlerini yürütmekte ve hatta lisansın bir kopyası cep telefonundan alınabilmektedir.

FICORA, diğer mercilerle yoğun denetimler yürüterek telsiz ruhsatlarının mevcudiyetini izlemektedir. ¹⁴

¹³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.viestintavirasto.fi/en/ficora/news/2017/already13testlicencesfor5gdevelopmentinfinland.html> adresinden ulaşılabilir.

¹⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.viestintavirasto.fi/en/ficora/news/2017/radiolicencesforboatingeasilyonline.html> adresinden ulaşılabilir.

1. US Cellular'ın 3.5GHz Bandında Gerçekleştireceği Test İzni

US Cellular firması, ABD Düzenleyici Kurumu FCC'ye Maine ve Kuzey Carolina Eyaletlerinin bir bölümünde 3.5GHz bandında deneysel testler yapmak için 6 aylık geçici izin başvurusu yapmıştır. Söz konusu deneysel testlerin ana amacı, bahsi geçen frekansta radyo dalgalarının yayılım karakteristiklerini ölçmek ve 3.5GHz bandının gelecekteki potansiyel yeni kablosuz hizmetleri destekleyip desteklemeyeceğini öğrenmektir. Başvuru için özel olarak belirlenen test alanları Kuzey Carolina'daki Hendersonville ve Candler ile Maine'deki Charleston ve Skowhegan'dır. US Cellular 26 Haziran 2017'den 26 Aralık 2017'ye kadar sürecek 6 aylık test döneminde bu bölgelerde 3550MHz-3600MHz frekans aralığında testler gerçekleştirecektir.

US Cellular firması 3.5GHz frekans bandında test yapma talebini T-Mobile US firmasına benzer şekilde açıkça ifade etmekte olup bahsi geçen şirket geçtiğimiz ay içerisinde Bellevue, Washington'da bulunan merkezine yakın üç bölge için de aynı frekans bandına yönelik test ve deneme izni talep etmiştir. İlgili firmanın bu banda ilgisi değerlendirildiğinde FCC'nin Nisan 2015'te 3.5GHz bandında hâlihazırda bulunan 50MHz'lik boş bloğa 100MHz'lik yeni bir boş blok ekleyerek ticari olarak kullanılabilir bant genişliğini 3550MHz-3700MHz aralığına çekmesinin, işletmecileri bu bant üzerinde alternatif teknolojiler geliştirmeye motive ettiği anlaşılmaktadır.¹⁵

2.Samsung, Cisco ve Verizon Çok Tedarikçili 5G Denemeleri

Elektronik haberleşme ekipmanı üreticileri olan Samsung ve Cisco ABD'nin önde gelen mobil işletmecilerinden biri olan Verizon ile gerçekleştirdikleri ortaklık kapsamında "ilk çok tedarikçili uçtan uca 5G test şebekesini" Detroit Eyaletinin kırsal bir bölgesi olan Ann Arbor'da hayata geçirdiklerini ifade etmişlerdir.

¹⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye

<https://www.telegeography.com/products/commsupdate/articles/2017/05/31/us-cellular-seeks-fcc-permission-to-stage-3-5ghz-trials/> adresinden ulaşılabilmektedir.

2017 yılının ikinci çeyreği içerisinde ilk etapta bölgedeki 5 şehirde denenmeye başlayacak olan şebekenin yıl ortasına gelindiğinde 11 şehre yayılmış olması planlanmaktadır. Test şebekesi Cisco İleri Düzey Hizmetleriyle desteklenmiş olan Cisco Ultra Hizmet Platformunun, Samsung'un sanal RAN (vRAN) çözümleri, firmanın yeni geliştirdiği 5G baz istasyonları ve bunlara uygun tasarlanan 5G ev yönlendiricileri ile birleştirilmesi sonucu hayata geçmiş olup, Verizon'un bölgede deneme amacıyla seçtiği müşterilere genişbant hizmeti sunulması amacıyla kullanılacaktır.

Bahsi geçen denemeler sadece 5G teknolojisinin ticari olarak kullanılmaya ne kadar hazır olduğu göstermekle kalmamakta, buna ek olarak hizmet sağlayıcıların farklı üreticilerin ürettiği altyapı bileşenlerini piyasa ihtiyaçlarına göre seçerek 5G şebekelerini nasıl özelleştirebileceklerini de göstermektedir.¹⁶

3.Verizon'un Prysmian Grubu'na 300 Milyon Dolarlık Fiber Destek Anlaşması

ABD'nin önde gelen mobil işletmecilerinden biri olan Verizon, Prysmian Grubu ile söz konusu şirketin ABD'deki fiber şebekesini geliştirmesi için "Kayda Değer Destek Anlaşması" imzalamıştır. Yeni nesil fiber platformları 5G hizmetlerinin ticari olarak kullanıma açılma sürelerini kısaltacağı gibi mevcut 4G/LTE şebekelerinin de kapasitelerini arttıracaktır. Bahsi geçen 300 Milyon dolarlık anlaşma üç yıllık olup 17 milyon km'den daha uzun bir fiber şebekesinin hayata geçirilmesini içermektedir.

Verizon firmasının tedarik zinciri müdürü olan Viju Menon bu stratejik tedarik anlaşmasının Verizon'un mevcut şebeke kapasitesini hızla arttırmasına ve 5G hizmetlerini daha erken sunmaya başlamasına yol açacağını ifade etmektedir.

Anılan fiber anlaşması Verizon'un fiber alanında yaptığı ilk anlaşma değildir. Aynı işletmeci bundan birkaç hafta önce de New York merkezli Corning şirketi ile yine üç yıllık olmak üzere 1 milyar dolarlık bir başka fiber anlaşması yapmıştır.¹⁷

¹⁶ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye

<https://www.telegeography.com/products/commsupdate/articles/2017/05/11/samsung-cisco-verizon-embark-on-multi-vendor-5g-trial/> adresinden ulaşılabilir.

¹⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye

<https://www.telegeography.com/products/commsupdate/articles/2017/05/09/verizon-hands-prysmian-usd300m-fibre-contract/> adresinden ulaşılabilir.

JAPONYA

Japon mobil şebeke operatşrleri DoCoMo ve KDDI, 5G hazırlıkları kapsamında Nokia firması ile birlikte 4.5 GHz ve 28 GHz'de deneme yaptıklarını duyurmuřtur¹⁸. Yapılan açıklamada test ile, yeni nesil teknolojilerin Ultra HD video yayını gibi yüksek bant genişliği gerektiren hizmetlerin verilmesi için taşıdığı potansiyelin gösterilmesi olduğu ifade edilerek test ortamında apartmanda yaşayanların gigabit seviyesinde hızlarla bağlantıların denendiği belirtildi.

¹⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye

<https://www.telegeography.com/products/commsupdate/articles/2017/05/24/nokia-docomo-launch-4-5ghz-band-tests-as-part-of-5g-rd-plan/> adresinden ulaşılabilmektedir.

2. ULUSLARARASI KURULUŞLAR/BİRLİKLER

GSMA

Afrika'daki Akıllı Telefon Fırsatları ve Yatırımları

GSMA Intelligence firmasının Mobil Ekonomi Afrika, 2016 raporuna göre Afrika ülkelerinde ortalama akıllı telefon sayısı geçtiğimiz iki yıl içerisinde iki katına çıkmıştır. Ancak akıllı telefona ulaşılabilirliğinin ve şebeke kapsama alanının değişken olması bölge içinde akıllı telefon kullanım oranında dengesizlikler oluşturmaktadır. Bölgedeki tüm piyasalarda akıllı telefon kullanım oranı ve mobil internet penetrasyonu artıyor olsa da bazı işletmeciler bu artış hızını yenilikçi veri tarifeleri ve altyapıya yoğunlaşan yatırımlarıyla yukarıya çekerek gelirlerini arttırmayı başarmaktadır.

Afrika 2020 yılı geldiğinde dünyada akıllı telefon piyasasının doymunluğa erişmediği tek bölge olarak kalacaktır (yaklaşık %60). Bölgenin alt bölgeleri olan Kuzey ve Güney Afrika, 2017 yılı ortası itibariyle sırasıyla %41 ve %45 ile en fazla akıllı telefon kullanılan bölgelerdir ve 2020 yılında bu bölgelerde akıllı telefon kullanımında doymunluğa ulaşacağı tahmin edilmektedir. Ancak %25 ile en düşük kullanım oranına sahip olan Doğu Afrika 2020 yılında ancak %50 kullanım oranına ulaşabilecektir.

Akıllı telefon kullanım oranını belirleyen modeller genel olarak mobil genişbant kapsama alanıyla bağlantılı olarak geliştirilse de böyle bir ilişkinin varlığı her zaman kesin olmayabilir. Bir örnek vermek gerekirse Güney Afrika Cumhuriyeti'nde %99,2 3G kapsama oranıyla başı çeken işletmeci olan Vodacom'un şebekesinde akıllı telefon kullanım oranı %45,6 iken Côte d'Ivoire'da yaklaşık aynı kapsama oranına sahip olan MTN' Côte d'Ivoire'un şebekesinde akıllı telefon kullanım oranı %22,7'dir. Bu iki ülkeye zıt olarak 3G kapsamının göreceli olarak düşük olduğu Sudan'da MTN Sudan'ın şebekesinde akıllı telefon kullanım oranı %44,1 civarındadır.

2020 yılı geldiğinde Afrika'daki 18 ülkenin akıllı telefon kullanım oranının doymunluğa ulaşacağı düşünülmekte olup bu ülkelerde mobil genişbant kapsama alanı hâlihazırda

%80'in üzerindedir. Daha da önemlisi bu ülkelerin hepsinin kişi başı milli geliri bölge ortalamasında fazladır. GSMA Intelligence firmasının Mobil Ekonomi Afrika, 2016 raporuna göre Afrika ülkelerinde ortalama akıllı telefon fiyatları 2012 yılında 230 ABD doları iken bu rakam 2015 yılında ortalama 50 ABD dolarına düşmüştür. Bu düşüş hızlı görünse de dünya ortalamasının yarısı hızındadır. İşletmeciler fiyatları düşürmenin adaptasyon hızını arttıracacağı konusunda hemfikirdirler ancak bu fiyat düşüşleri daha fazla veri kullanımı, yenilikçi tarifeler ve yeterli derecede şebeke altyapısıyla gerçekleşirse anlamlı olacaktır.

Bir örnek vermek gerekirse MTN Nijerya 2016 yılında akıllı telefon kullanımını arttırmak için yeni bir kullanıcı destek modelini hayata geçirmiş olup bu çabanın sonucu olarak gelirlerinde %11 artış görmüştür. Bu artışın %21'i ise veri gelirlerinden elde edilmiştir. MTN Grubunun 2016 yılı yıllık raporunda veri geliri artışının rekabetçi ve kişiselleştirilmiş veri paketlerine ek olarak LTE şebekesinin kalitesi ve sunulan yeni bir paket tarifieden kaynaklandığı ifade edilmiştir. Bu yeni paket uygun kullanıcılara mevcut dönemde veri kredisi olarak bir sonraki dönemde alınan krediyi geri ödeme imkânı sağlamaktadır.

Nijerya'da bu gelişmeler yaşanırken aynı grubun bir diğer şirketi olan MTN Ghana şebekesinde akıllı telefon kullanım oranı 2016 yılının ortasından sonuna kadarki 6 aylık dönemde %21'den %28'e çıkmıştır. Aynı dönemde veri gelirlerindeki artış ise %66'ya ulaşarak toplam gelirin %42'sini oluşturmuştur. MTN Grubunun 2016 yılı yıllık raporu bu artışın şebekenin kapsama alanı ile kapsama kalitesinin artmasına ek olarak düşük maliyetli akıllı telefonların yoğun miktarda pazarlanması ve daha yüksek bantlı teknolojinin daha düşük fiyatlara sunulmasından kaynaklandığını ifade etmektedir.

Yaşanan bu gelişmeler göstermektedir ki Afrika piyasalarında veri gelirlerinin artırılması sadece kapsama alanını geliştirmeyi değil, fiyatları ucuzlatmayı ve kaliteyi arttırmayı da gerektirmektedir.¹⁹

¹⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.gsmainelligence.com/research/2017/05/innovation-and-investment-help-unlock-the-smartphone-opportunity-in-africa%20/622/> adresinden ulaşılabilmektedir.

ICANN'ın Şikâyet Ofisi ve Ombudsman Görev Tanımları

ICANN geçtiğimiz ay Şikâyet Ofisinin resmi açılışını gerçekleştirmiş olup, açılışı gerçekleştirilen Şikâyet Ofisinin görevlerinin hâlihazırda görev yapmakta olan diğer şikâyet birimi olan Ombudsman görevleriyle karıştırılması neticesinde kamuoyunu aydınlatmak üzere bir tablo yayımlamıştır. Birimlerin görevlerini ve bu görevlerin detaylarını içeren bu tablo aşağıda yer almaktadır:²⁰

	Ombudsman	Şikâyet Ofisi
Fonksiyonu	- Bağımsızdır. ICANN Organizasyonuna değil ICANN Yönetim Kuruluna raporlama yapar. - ICANN Yönetmelikleriyle kurulmuştur.	- ICANN Organizasyonu içinde görev yapar. - Başkan tarafından kurulmuştur.
Kime Raporlama Yaptığı	- ICANN Yönetim Kurulu. - Ombudsman ICANN Organizasyonu'nun kalanından bağımsızdır.	- ICANN Organizasyonu. - ICANN Organizasyonu'nun yönetici ve çalışanlarıyla birlikte çalışır.
Görünürlük Seviyesi	Gizli bir süreç yürütür.	Şeffaflık temel ilkedir ancak şikâyetçi tarafından talep edilirse gizlilik kararı alınabilir.
Kapsamı	- ICANN üyelerinin ICANN çalışanları, ICANN Yönetim Kurulu ya da ICANN Tüzel Kişiliği tarafından uğradığı haksızlıklara ilişkin şikâyetleri değerlendirir. - Sistemik haksızlıklar varsa bunları da araştırabilir.	- ICANN Organizasyonu'na ilişkin şikâyetleri değerlendirir. - Sistemik organizasyonel konuları araştırabilir.

²⁰ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.icann.org/news/blog/clarifying-the-roles-of-the-icann-complaints-office-and-ombudsman> adresinden ulaşılabilmektedir.

BEREC'in AB Elektronik Haberleşme Düzenleyici Çerçevesine Yönelik Görüşü

BEREC, AB Elektronik Haberleşme Düzenleyici Çerçevesine yönelik detaylı görüşlerini içeren bazı makaleleri Mayıs ayında yayımlamıştır²¹. BEREC'in incelediği konular arasında erişim düzenlemeleri, spektrum, piyasa analizleri ve rekabet sorunları yer tutmuştur. BEREC'in yayımladığı dokümanlarında altını çizdiği önemli noktalar ise aşağıda yer almaktadır:

- BEREC, Avrupa Komisyonu'ndan düzenleyici kurumların rekabetçi olmayan oligopollerle ilgilenebilmeleri için taslak mevzuat önerisinde düzenleme imkânı sağlamasını istemektedir. Bu husus AB Elektronik Haberleşme Düzenleyici Çerçevesi içerisinde ele alınmamıştır. Oligopol piyasalarında genellikle iki işletmeci olup, tek başına etkin piyasa gücüne sahip işletmeci veya ortak etkin piyasa gücüne sahip işletmeciler tanımlanamamaktadır. Dolayısıyla, oligopol piyasalarda rekabet iyi işlememesine rağmen mevcut etkin piyasa gücü mevzuatı sorunu çözememektedir. BEREC'in rekabetçi olmayan oligopol piyasalarına müdahale edebilmek için önerisi, etkin piyasa gücü kavramını genişleterek "tek taraflı piyasa gücü" (*unilateral market power*) kavramının mevzuatta tanımlanmasıdır. BEREC, "tek taraflı piyasa gücü" kavramını iki ya da daha fazla işletmecinin rekabetin gelişmesini engelleyen ve rekabette kendi kendini devam ettiren bir azalmaya neden olan bir biçimde davranma eğilimi ve kabiliyeti olarak tanımlamaktadır. BEREC'e göre bu durum uzun dönemde yüksek fiyatlara, tüketici seçeneklerinin sınırlandırılmasına, kalitede düşüklüğe ve daha az yeniliğe yol açacaktır. Ortak piyasa hakimiyeti aksine oligopol piyasada işletmeciler arasında ortada gizli bir işbirliği yoktur. BEREC'in önerdiği yeni kavram AB rekabet mevzuatında kullanılan kavrama yakındır.

²¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.cullen-international.com> ve http://berec.europa.eu/eng/news_and_publications/whats_new/4334-berec-publishes-views-on-framework-review adreslerinden ulaşılabilir.

- BEREC'in bir diğer isteği hem etkin piyasa gücüne sahip hem de etkin piyasa gücüne sahip olmayan işletmecilere uygulanabilen simetrik erişim düzenlemelerinin daha fazla ön plana çıkarılmasıdır. BEREC Avrupa Komisyonu'nun konuyla ilgili mevcut mevzuat önerisinin düzenleyici kurumların simetrik düzenleme yapma kabiliyetlerini pratikte gereksizce sınırladığı kanısındadır. Avrupa Komisyonu'nun mevcut önerisi simetrik erişim yükümlülüğünün tekrarlanamayan varlıklara uygulanmasını içermektedir. BEREC ise bir yükümlülüğün ziyade simetrik erişim düzenlemesinin nasıl uygulanacağını ulusal düzenleyici kuruma bırakılmasından yanadır.
- BEREC'in gündeme getirdiği bir diğer konuda dikey olarak ayrıştırılmış ve sadece toptan piyasada hizmet sunan işletmecilere yönelik hafif düzenleme yaklaşımının kaldırılmasıdır. Taslak mevzuatta bu tür işletmeciler erişim haricinde öncül düzenlemelerden muaf tutulmaktadır. BEREC ise dikey ayrıştırılmış ve sadece toptan piyasada hizmet sunan işletmecilere yönelik Avrupa Komisyonu önerisinin tüketicilerin korunması açısından yeterli görmemektedir.
- BEREC, AB'nin Avrupa düzeyindeki mevcut spektrum yönetimi politikalarının iyi işlediğini ve Avrupa Komisyonu'na spektrum yönetimi yetkileri veren önerilere gerek olmadığını düşünmektedir. Ayrıca, spektrum yetkilendirme süresi konusunda ulusal düzeyde esneklik sağlanması görüşünü de korumaktadır.
- BEREC, piyasa analizleri konusunda mevcut taslakta yer alan bazı önerilerin, düzenleyici kurumların piyasadaki gelişmelere tepki verme kabiliyetlerini gereksiz biçimde kısıtlayacağı düşüncesindedir. Böyle bir durumda düzenleyici belirsizliği artırarak yatırımların üzerinde caydırıcı bir etki yaratacağı savunulmaktadır. BEREC piyasa analizi inceleme döngüsünün uzatılması önerisini desteklemekle birlikte mevcut piyasa analizi sistemine yönelik ilave değişiklikleri desteklememektedir. BEREC tarafından desteklenmeyen öneriler arasında yükümlülüklerin otomatik olarak yenilenmesi ve piyasa oyuncularının talebi üzerine piyasa analizi gibi öneriler yer almaktadır.
- Mevcut taslakta Avrupa Komisyonu, ulusal düzenleyici kurumların önerdiği yükümlülükleri eğer BEREC'te aynı yönde görüş bildirirse veto edebilir. BEREC ise bu ikili veto sistemi önerisini onaylamamaktadır. BEREC'e göre Avrupa Komisyonu'na ilave yetki tahsisini gerektirecek bir durum yoktur.

1.Sürdürülebilir Akıllı Şehirler

Dünya nüfusunun yarısından fazlasının şehirlerde yaşadığı günümüz dünyasında, akıllı şehirleri sürdürebilir yapmak çok önemli bir kentsel kalkınma hedefi haline gelmektedir. Bu hedefe ulaşmanın yollarını bulmak için ETSI, 7-8 Haziran 2017 tarihlerinde Fransa'nın Bordeaux şehrinde bir çalıştay organize etmiştir²².

Vatandaşlar ve şehirler için sürdürülebilir ve esnek yeni hizmetler sunabilmek uzun dönemde çok ciddi yatırımlar yapılmasını gerektirmektedir. Bu yüzden geniş ölçekli yatırımların tedarikçiye bağımlılığını engellemek ve teknolojik olgunluğa evrilecek anahtar göstergeleri içerecek şekilde standart temelli olması gerekmektedir. Bu bağlamda çalıştaydaki temel konulardan biri sektördeki belli başlı girişimler hesaba katılarak akıllı şehirler için temel teknoloji eğilimlerini tanımlamak olmuştur.

Toplantının ilk günü Milan ve Bordo gibi değişik şehirlerde devam eden testler ve saha çalışmaları, devam eden Eurocities projeleri ve Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen projeler değerlendirilmiştir. Ayrıca kentsel veri platformlarıyla ilgili bir değerlendirme yapılmıştır. İkinci gün nesnelerin interneti ve sürdürülebilir BİT yayılımı ve akıllı ev, akıllı bina ve akıllı şehirler odak noktasında tutularak yeniliklerin eko sistem seviyesine nasıl getirilebileceğinin cevapları aranmıştır.

İki günlük çalışma katılımcıların çeşitli projeleri inceleme fırsatı bularak sürdürülebilir akıllı şehir teknolojilerini birinci elden öğrenmelerine imkân sağlamayı amaçlamıştır. Bu fırsat, hangi sayısal çözümlerin şehirler içinde uygulanabilir olduğuna karar verilmesini sağlayarak stratejik planlama ve karar verme süreçlerini güçlendirecektir.

²² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.etsi.org/news-events/events/1175-workshop-making-smart-cities-sustainable> adresinden ulaşılabilir.

Projeler, merkezi enerji ve trafik kontrolleri ve optik fiber ev şebekeleri gibi teknoloji ve çözümleri kapsamaktadır.

2.ETSI Güvenlik Haftası

Şebeke güvenliğine yönelik olarak ortaya çıkan ciddi tehditlere karşı neler yapılabileceğini tartışmak amacıyla ETSI kapsamlı ve uzun dönemli bir çalışma organize edeceğini duyurmuştur²³. 12-16 Haziran tarihlerinde ETSI'nin merkezinde yapılan toplantıya dünyanın çeşitli yerlerinden siber güvenlik uzmanları katılmış olup, bu yıl düzenlenecek olan güvenlik haftası ETSI'nin bu kapsamdaki 3. organizasyonu olma niteliği taşımaktadır.

Etkinliğin önemli bir kısmı birbirine bağlı cihazların sayısındaki çok hızlı artış ve 5G mobil teknolojisinin kullanılmaya başlamasıyla birlikte güvenlik prosedürlerinin nasıl etkileneceği gibi son teknolojik gelişmelerle birlikte ortaya çıkan hususlara odaklanmıştır. Ayrıca özellikle şebeke fonksiyonlarının sanallaştırılması neticesi ortaya çıkan tehditler ve bu tehditleri bertaraf etme yolları üzerinde durulmuştur.

²³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.etsi.org/news-events/news/1194-2017-05-news-etsi-security-week-to-address-cybersecurity-standardization-challenges> adresinden ulaşılabilmektedir.

3. AB SAYISAL TEK PAZARI

1.AB Müzakerecilerinin WiFi4EU İnisiyatifi Üzerinde Görüş Birliği

Avrupa parlamentosu, Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu; şehir meydanları, parklar, hastaneler ve diğer tüm kamu alanlarında ücretsiz Wi-Fi hotspotları yerleştirilmesine yönelik hazırlanan WiFi4EU inisiyatifi ve inisiyatifin fonlanması üzerinde siyasi görüş birliğine varmıştır²⁴. Avrupa Komisyonu başkanı Jean-Claude Juncker WiFi4EU İnisiyatifinin nihai amacının, 2020 yılına kadar tüm Avrupa şehirlerinde ve köylerinde kamusal alan olarak ifade edilen tüm ana merkezlerde ve çevresinde ücretsiz internet erişiminin mümkün kılınması şeklinde özetlemektedir. Sayısal Tek Pazar (Digital Single Market) Başkan Yardımcısı Andrus Ansip siyasi uzlaşmadan duyduğu memnuniyeti dile getirerek bunu *“Sayısal Tek Pazar stratejisi herkesin yüksek hızlı sayısal şebekelere erişebildiği tam bağlı bir Avrupa inşa etmeyi hedefliyor. Özellikle internetin kısıtlı olduğu bölgelerdeki internet erişimi artacaktır. WiFi4EU çok yerinde bir ilk adım ancak tüm Avrupa bölgesinin yüksek hızlı şebekelerle bağlanması için çok daha fazla şeylerin yapılması gerekiyor. Özellikle Avrupa’nın ihtiyaç duyduğu yüksek hızlı şebekelere yapılacak yatırımların teşvik edilmesi ve tüm Avrupa’yı kapsayan bir spektrum koordinasyonun sağlanması önem arz etmektedir”* şeklinde ifade etmiştir.

Siyasi uzlaşma, bütün üye ülkelerdeki 6000 ila 8000 arası belediyedeki kamusal alanlarda ücretsiz Wi-Fi hizmeti sunulması için gerekli teçhizatın alınabilmesi için 120 milyon Avro tahsis edilmesini kapsamaktadır. Fonlamanın hangi kaynaklardan temin edileceği ise süregiden bütçe görüşmelerinde karara bağlanacaktır. Yerel idarelerin fondan faydalanabilmek için sistem kurulduğunda başvuru yapmaları gerekmektedir.

Yerel otoriteler (belediyeler ya da belediye birlikleri) benzer hizmetlerin kamu ya da özel sektör tarafından hâlihazırda sunulmadığı kamusal alanlar için basit ve bürokrasi

²⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1470_en.htm adresinden ulaşılabilir.

içermeyen başvuru süreçlerinin mümkün olmasını beklemektedir. Fiş şeklinde tahsis edilecek miktar ile son teknoloji ürünü olan teçhizatların satın alınması ve kurulması sağlanacak ancak erişimin sağlanması ve sürdürülmesi maliyetleri yerel belediyeler tarafından karşılanacaktır.

Komisyon yakın zamanda Sayısal Pazar Stratejisi'ni gözden geçirmiş olup, gelinen noktada hedeflere ulaşma noktasında bir durum değerlendirmesi yaparak tüm ortak yasa koyucuları komisyonda sunulan tekliflerle ilgili ivedi bir şekilde harekete geçmeye çağırmıştır. AB bundan önceki bazı eylemlerinde son derece hızlı kararlar almayı başarmıştır. Roaming ücretlerinin 15 Haziran 2017 itibariyle kaldırılması, evde abone olunan film, oyun, e-kitap, video gibi tüm içeriğin 2018 başlarından itibaren Avrupa'nın her yerinde kullanılabilir olması ve 700 MHz bandının 5G'nin geliştirilmesi ve yeni çevrimiçi hizmetlerin sunulabilmesi için açılması bu önemli başarıların belli başlıları arasında yer almaktadır.

2.Avrupa Komisyonu'nun Veritabanı Direktifiyle İlgili Kamuoyu Görüşü

1996 yılında kabul edilen veritabanı direktifi ile veri kullanımı ve uygun yasal koruma ile veritabanı gelişiminin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Komisyon 24 Mayıs tarihinde başlattığı kamuoyu görüşü alma süreci ile Veritabanı Direktifi'nin nasıl kullanıldığı, kullanıcılar üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi ve direktifte yapılması gerekli değişikliklerle ilgili fikir sahibi olmayı amaçlamaktadır²⁵. Direktifin uygulamaya girdiği tarihten beri veritabanı pazarı ve daha genel olarak verinin ekonomideki rolü çok hızlı bir şekilde gelişmiştir. Avrupa Komisyonu'nda son zamanlarda Avrupa veri ekonomisini geliştirmek amacıyla pek çok girişimi hayata geçirmiştir. Kamuoyu görüşü alma süreci 24 Mayıs-30 Ağustos tarihlerini kapsayacak olup, görüşler alındıktan sonra Komisyon yol haritasını belirleyecektir.

Hâlihazırdaki veritabanlarının korunması hakkındaki Direktif, veritabanları için 2 tür koruma sağlamaktadır. İlk olarak veritabanları orijinal olduklarında telif hakları yasaları kapsamında korunabilmektedir. İkinci olarak önemli oranda yatırım yapılan veri tabanı

²⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-launches-public-consultation-database-directive> adresinden ulaşılabilmektedir.

kendine özgü “sui generis” olarak korunmaktadır. Korunan veritabanlarının sahipleri bu direktif kapsamında verilen koruma ile veritabanlarının çoğaltılması, nakledilmesi, çıkarılması veya içeriğinin tekrar kullanılmasını engelleyebilmektedir. Direktif ayrıca kullanıcılara çeşitli haklar da sağlamaktadır. Öğretim, bilimsel araştırma kamu güvenliği veya özel amaçlar doğrultusunda kullanıcıları bazı korumalardan muaf tutabilmektedir. Komisyon Avrupa veri ekonomisini canlandırmak için çeşitli girişimler başlığı altında yeni uygulamaları hayata geçirmiştir. Bu kapsamda değiştirilecek direktifin amaçları veritabanı yapanlar ve kullanıcıları için hukuki kesinliği arttırmak ve verinin yeniden kullanımını geliştirmek şeklinde özetlenmektedir. Ancak direktifin uygulanması ve etkileriyle ilgili geri bildirim son derece kısıtlıdır. Bu kapsamda düşünülen veya önerilen değişikliklerin ilgili taraflar ve veri pazarındaki etkilerin doğru bir şekilde analiz edilmesi için yeterli bilgi toplanması önem arz etmektedir.